

جامعه‌شناسی فرصت و چالش‌های معلم بلاگرها - 2

سید جواد حسینی

یا پرفشار پربار شدن نقش آموزشی دانش‌آموز و متمرکز شدن جریان یاددهی - یادگیری از طریق معلم‌بلاگرها چه بسا موجب فشارهای اجتماعی و رقابتی برای دانش‌آموزان را شدت ببخشد و از سوی دیگر به تغییر سلیق و هنجارهایی در آنها بینجامد که با جریان جامعه‌پذیری و انسجام همخوانی نداشته باشد. اگر چه آموزش فردی شده به عنوان يك فرصت خوب یاددهی - یادگیری تلقی می‌شود اما معلم‌بلاگرها امکان بسط روحیه فردگرایی و عدم پذیرش نگرش سیستمی را موجب می‌گردند. از منظر دیگر، معلم‌بلاگرها و حوزه فعالیت آنها می‌تواند سویه دوم آسیب‌های فضای مجازی یعنی اینترنت و فضای مجازی به عنوان محتوای آسیب را برای دانش‌آموزان زمینه‌سازی کند. در این قلمرو معلم بلاگرها موجب بسط و توسعه فعالیت‌های آموزشی دانش‌آموزان در دنیای مجازی می‌شوند و ارتباطات آنها را در سنین پایین به این فضا افزایش می‌دهند و ورود به این فضای ارتباطی که محتواهای متنوع و متعددی از پورنوگرافی و هرزه‌نگاری‌های جنسیتی را به همراه دارد در جریان بلوغ جنسی و آسیب‌های ناشی از آن برای دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. همچنین محتواهای فضای مجازی، فیلم‌ها، سریال‌ها، متون و تصاویر. موارد متعددی از پرخاشگری و خشونت را به نمایش می‌گذارد و نمایش این محتواها موجبات تقویت پرخاشگری، رفتارهای پرخطر و چه بسا شخصیت ضداجتماعی در دانش‌آموزان می‌شود و در بسیاری دیگر از موارد موجب اضطراب یا افسردگی دانش‌آموزان را فراهم می‌آورد. سویه دیگر آسیب‌های فضای معلم‌بلاگری برای دانش‌آموزان به ویژه از منظر جریان یاددهی - یادگیری با استاندارد آن است که به دلیل عدم التزام این فضا به رعایت استانداردهای مهم تعلیم و تربیت چه بسا آشفتگی‌ها و برانگیختگی‌های بی‌کیفیتی در جریان آموزش رخنمون شود که خود به اختلالات متعدد در عرصه آموزش و یادگیری دانش‌آموزان بینجامد. به عبارت روشن‌تر اختلالات یاددهی - یادگیری معلم در این عرصه موجب اختلالات یادگیری دانش‌آموزان شود. از همین منظر به موضوع نقش یکپارچگی و انسجام مدیریت فرآیند یادگیری در کیفیت آموزش

دانش‌آموزان باید اشاره کرد که به نظر می‌رسد در فضای بی‌قاعده معلم بلاگری به شدت نقض می‌شود و موجب آلودگی بهداشتی جریان آموزش می‌شود و تضاد الگویی آموزشی نه تنها اختلالات یادگیری بلکه تضادهای شخصیتی و چندگانگی‌های ارزشی را نیز موجب می‌شود. همچنین وابستگی دانش‌آموزان به معلم بلاگرها به دلیل جاذبه خاص آن، می‌تواند موجب تعدی به آموزش رسمی و عمومی و شکاف تعلیم و تربیت آشکار و رسمی با تعلیم و تربیت غیررسمی بلاگری شود و چه بسا در ادامه به غلبه این نوع تعلیم و تربیت که به برنامه درسی پنهان تعبیر می‌شود بر تعلیم و تربیت رسمی یا برنامه‌ریزی درسی آشکار منتهی شود و آثار نامناسبی بر دانش‌آموزان بر جای بگذارد.

قلمروی سوم آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی تحت عنوان فضای مجازی و اختلالات ارتباطی که از آن به عنوان اعتیاد اینترنتی مجازی یاد می‌شود در حوزه معلم بلاگرها نیز می‌تواند صادق باشد.

طبیعی است که ورود دانش‌آموزان آن هم در سنین پایین و دوره ابتدایی حتی بعد از آن اعتیاد مجازی و اینترنتی را در ایشان تقویت می‌کند و این موضوع سبب‌ساز امحای شخصیت و هویت دانش‌آموزان می‌شود. بلع شخصیت توسط فضاهای مجازی و کونفورمیسم از نتایج نامطلوب چنین وضعیتی است. کونفورمیسم به معنی محیط‌گرایی افراطی و به شکل محیط درآمدن و هویت شخصی خود را نادیده انگاشتن و نه به معنای جامعه‌پذیری، نوعی آسیب روانی - اجتماعی است که در اعتیاد اینترنتی ظهور می‌یابد و جریان تربیت را با اختلالات جدی مواجه می‌سازد و به تعبیر جامعه‌شناسان، وسایل ارتباط جمعی موجب آدمک‌سازی دانش‌آموزان می‌شوند و به قول دیوید رایز من این وضعیت ناشی از قدرت پرنفوذ وسایل ارتباط جمعی نوین و خصوصاً فضای مجازی و اینترنتی است که قدرت دگر راهبری یافته‌اند. دیوید رایزمن، دگر راهبری را راهبری وسایل ارتباط جمعی برای بشر امروز می‌داند و در این فرآیند ممکن است دانش‌آموزان دچار عارضه فابینگ شوند.

فابینگ در حقیقت محصول جریان وابستگی و اعتیاد به فضای مجازی است که به شکل افراطی ممکن است در دانش‌آموزان شکل بگیرد و موجب شود تا حتی زمانی که دانش‌آموزان از فضای مجازی خارج می‌شوند همچنان در دنیای واقعی تحت تاثیر افراطی همان فضا بیندیشند، عمل کنند و احساس داشته باشند.

۴- چه باید کرد؟ (تجویزهای راهبردی)

از تحلیل و توصیف آنچه در خصوص فرصت‌ها و تهدیدات معلم بلاگری آوردیم، می‌توان به این نتیجه روشن رسید که معلم بلاگری فرصت‌های

بی‌بدیلی در اختیار نظام تعلیم و تربیت به‌ویژه در عصر و نسل جدید قرار می‌دهد که نه می‌توان و نه باید به راحتی از آن چشم پوشید و از کنارش گذر کرد. اما آن سوی ماجرا حکایت دیگری روایت شد که معلم‌بلاگرها، آسیبها و چالشهایی برای نظام تعلیم و تربیت ایجاد می‌کنند که از کنار آن هم نمی‌توان به تسامح عبور کرد و لذا گذار از این دوگانه متضاد از طریق قاعده‌مندسازی فضای معلم‌بلاگری امکان‌پذیر است که هم از کارکردهای مناسب معلم‌بلاگری سود جست و هم آسیبهای آن را مهار و به کنترل درآورد. به منظور تحقق این سیاست راهبردی خوب است موارد ذیل مورد نظر قرار بگیرد:

۱- تدوین و تصویب قانون خاص به منظور قاعده‌مندسازی فضای آموزش آنلاین و مجازی توسط شورای عالی آموزش و پرورش یا در صورت لزوم شورای عالی انقلاب فرهنگی، دولت یا مجلس به منظور کنترل و کاهش آسیبها و چالشهای فضای معلم‌بلاگری و استفاده بهینه از فرصت‌های پیش‌رو.

۲- در این قانون مجوز ایجاد مدرسه مجازی با تأکید بر کیفیت‌ها و استانداردهای آموزشی و تربیتی هم به شکل مستقل و هم در قالب مدارس ترکیبی (حضوری و مجازی) طراحی و دیده شود.

۳- مدیران و معلمان فعال در حوزه آموزش آنلاین و مجازی یا مدیر و معلم‌بلاگرها نیز وفق این قانون ملزم به دریافت مجوز صلاحیت‌های حرفه‌ای در فضای مجازی شوند، تا هم شایستگی‌های حرفه‌ای لازمه آنها احراز و هم شرایط نظارت و ارزیابی دقیق بر عملکرد آنها فراهم شود.

۴- توانمندسازی و آموزش سواد رسانه‌ای دانش‌آموزان، معلمان، مدیران و خانواده‌ها به عنوان اولیای دانش‌آموزان - به‌ویژه کسانی که مجوز مدرسه مجازی یا معلم‌بلاگری را دریافت می‌کنند - مورد توجه جدی قرار بگیرد و در قالب بسته‌های آموزشی عوامل درگیر در این آموزش‌ها ملزم به گذراندن موفق آن شوند.